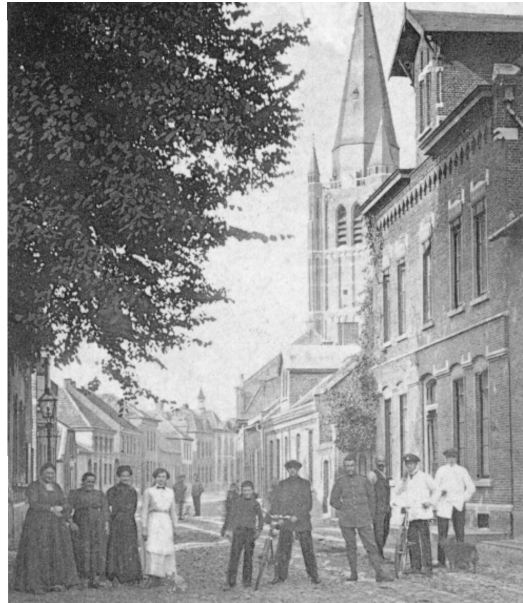

Schrijven en blijven

Mondelinge afspraken waren ook vroeger al vluchtig en vrijblijvend en leidden niet zelden tot gekrakeel en soms zelfs tot jarenlange juridische geschillen. Vandaar dat men al heel vroeg transacties op papier wilde zetten om zo gedoe voor te zijn. Om de eeuwigheidswaarde van zo'n schriftelijke afspraak te benadrukken eindigde zo'n epistel dan wel eens met de woorden: 'Zolang wind waait en haan kraait'.

In de zestiende en zeventiende eeuw had Nederweert geen notaris. Voor het vastleggen van eigendomsoverdrachten, registratie van hypotheek, voogdijschappen en testamenten wendde men zich soms tot de pastoor maar meestal tot het gemeentebestuur. De gemeentesecretaris (vaak de enige gemeentebestuurder die schrijven kon) legde de overeenkomsten vast in dikke folianten. In het begin van de achttiende eeuw deed het notariaat ook in Nederweert zijn intrede. De eerste notaris, Mathijs Borghs, startte in 1723. Hij werd in 1736 opgevolgd door Jan Cornelis van Sittaert, waarna in 1770 notaris Havens de ganzeveer overnam. In zwierig handschrift legde de notaris alles vast wat de Nederweertenaren bezig hield. Naast de genoemde hypotheek en overdrachten waren dat ook gerechtelijke verklaringen over bijvoorbeeld ongewenste zwangerschappen, berovingen en mishandelingen. Net als de registers van de schepenbank geven de notariële archieven een prachtig inkijkje in het dagelijkse leven. In de Napoleontische tijd en kort daarna had Nederweert geen eigen notaris meer. De inwoners gingen toen naar de notarissen in Weert en Heythuysen. Met de komst van de eerste industrieën en door de grootschalige ontginningen in Ospel en Ospeldijk, steeg het aantal grondtransacties vanaf 1856 explosief. Er was toen weer emplot voor een eigen notaris. Die werd gevonden in de persoon van Jozef Le Brun.

Notaris Le Brun was een ambitieus man. In 1871 bouwde hij een megalomaan groot huis voor zijn gezin en notarispraktijk (nu huize Van de Wouw, Kerkstraat 38). Richting de kerk bouwde hij een woonhuis voor zijn koetsier en er tussenin stond een remise (garage) voor zijn koetsen en rijtuig. Zijn ambities bleken toch een maatje te groot voor Nederweert en in 1893 werd hij uiteindelijk failliet verklaard. Zijn huis werd gekocht door

Het huis van notaris Le Brun, nu huize Van de Wouw. Oude ansichtkaart, omstreeks 1915. Collectie SGN.

het Kerkbestuur dat er een 'oudemannenhuis' wilde vestigen, maar dat bleef bij een plan. In 1897 vestigde de bekende huisarts dokter Schmidt zich gedurende enkele jaren in het voormalige notarishuis. Behalve dokter was hij ook een zeer verdienstelijk schrijver en dichter. Zijn echtgenote mevrouw Brandenburg, streefde hem hierin zelfs voorbij. Zij was een landelijk bekende romanschrijfster die in haar boeken Nederweertse taferelen verwerkte.

De onfortuinlijke notaris Le Brun werd opgevolgd door Willem Sarton, die zich vestigde in het hoekhuis Burgemeester Greijmansstraat/Kerkstraat. Zijn verblijf was eveneens niet erg gelukkig. Al in 1896 werd Sarton door de Roermondse rechtbank veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden wegens het plegen van valsheid in geschrift. Dat was natuurlijk een doodzonde voor een beroepsschrijver als een notaris. De eis was driemaal zo hoog, dus Sarton mocht blij zijn dat het bij een half jaar bleef.